

VII. Országos Lepkésztalálkozó

Beszámoló VII. Országos Lepkésztalálkozó

2021. augusztus 6-8.
Lakitelek

2021.08.06-08. Lakitelek
II. Országos Lepkésztalálkozó

Készítette: Morvai Edina

VII. Országos Lepkésztalálkozó

Bevezetés

Az Országos Lepkésztalálkozó több éves hagyománnyal rendelkezik, melyet minden évben más nemzeti park igazgatóság szervez meg. 2021-ben immár hetedik alkalommal szervezték meg az Országos Lepkésztalálkozót, amelynek ezúttal a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság adott otthont. A rendezvény legfőbb célja, hogy közös fórumot teremtsen a lepkékkel foglalkozóknak, és lehetőséget adjon a tapasztalatcserére, kapcsolatépítésre. Ennek megfelelően a program széles területet ölel fel a tudományos eredmények bemutatásától, a faunisztikai megfigyeléseken keresztül, egészen a fényképes élménybeszámolóig. Az előadóüléseket lepkésztúra és éjjeli lámpázás tették színesebbé.

Program

augusztus 6. (péntek)

13:00-14:00 Regisztráció

14:00-14:10 Köszöntő: Sipos Ferenc, általános igazgatóhelyettes, KNPI

14:10-14:30 Dombi Orsolya, Takács Attila: *Csüngőaraszoló nevelési kísérlete beültetett edényben*

14:30-14:50 Bálint Zsolt: *A világ pillangószerű lepkéinek magyar elnevezései*

14:50-15:10 Zsupos Vivien, Berde Annamária, Nagy Antal, Szanyi Szabolcs, Szilágyi Arnold, Végvári Zsolt, Juhász Edit: *Bogáncslepke (Vanessa cardui) tartóstenyészeti kialakítása*

15:10-15:30 Kávészünet

15:30-15:50 Varga Szabolcs: *Közösségi adatgyűjtésből nyert lepkészeti adatok áttekintése*

15:50-16:10 Bálint Zsolt, Katona Gergely, Tóth Balázs: *A Magyar Természettudományi Múzeum Lepkegyűjteményének története*

16:10-16:20 Dr. Ambrus András: *Lepketérkép – Győr-Moson-Sopron megye védett és veszélyeztetett lepkefajainak elterjedési térképe - könyvbemutató*

16:20-16:30 Szünet

16:30-18:00 Workshop (Hangyaboglárkák áttelepítésével kapcsolatos tapasztalatok, Boglárka lepkék meghatározásának bélyegei, Polyommatus damon élőhelykezelési tapasztalatainak megvitatása)

18:00-19:00 Vacsora (Tiszatáj Vendéglő, Tiszaalpár, Alkotmány u. 8.)

20:00-tól Közös éjszakai lepkemegfigyelés

augusztus 7. (szombat)

08:00-09:00 Reggeli (Tiszatáj Vendéglő, Tiszaalpár, Alkotmány u. 8.)

09:00-09:20 Bekő Tamás: *A Batyki-láprét nappali lepke diverzitása öt év kutatási eredményeinek tükrében 2017-2021.*

09:20-09:40 Takács Attila, Szabóky Csaba, Tóth Balázs, Bozsó Miklós: *Cydia interscindana (Möschler, 1866) (Lepidoptera, Tortricidae) elterjedése, életmódja és tápnövényei Magyarországon*

09:40-10:00 Katona Gergely, Tóth Balázs, Bálint Zsolt: *Lepkeújdonságok a Kárpát-medencében*

10:00-10:20 Kávészünet

VII. Országos Lepkésztalálkozó

- 10:20-10:40 Peregovits László, Győri Gabriella, Vadász Csaba, Sulyán Péter: *A Peszéri-erdő díszes tarkalepke (Euphydryas maturna) állományának ökológiai vizsgálata III. Mozgásmintázat*
- 10:40-11:00 Tóth Balázs, Katona Gergely: *Az Archiarinae alcsalád a Kárpát-medencében a Magyar Természettudományi Múzeum gyűjteményei alapján (Lepidoptera: Geometridae)*
- 11:00-11:20 Peregovits László, Nagy Zsolt, Márton Lilla, Rapala Miklós, Sulyán Péter: *Phengaris alcon és Ph. teleius ökológiai vizsgálata a Tápióságban*
- 11:20-13:00 Workshop (Élőhelykezelések tervezése és hosszú távú fenntartása, Az AM új Biotika projektjével kapcsolatos közösségi igények felmérése, Milyen változások várhatóak lepkefaunában? Előfordulási adatok nyilvánossága)
- 13:00-14:00 Ebéd (Tiszatáj Vendéglő, Tiszaalpár, Alkotmány u. 8.)
- 14:00-18:00 Terepi program Lakitelek-Töserdő környéke
- 18:00-19:00 Vacsora (Tiszatáj Vendéglő, Tiszaalpár, Alkotmány u. 8.)
- 20:00-tól Közös éjszakai lepkemegfigyelés

augusztus 8. (vasárnap)

- 08:00-09:00 Reggeli (Tiszatáj Vendéglő, Tiszaalpár, Alkotmány u. 8.)
- 10:00-tól Terepi program Kolon-tó

A rendezvényen összesen 60 fő vett részt, profi és amatőr lepkészek egyaránt. Többen érkeztek az Őrségi, Bükk, Duna-Ipoly, Fertő-Hanság nemzeti parki-igazgatóságoktól, a MATE-től, Debreceni Egyetemtől, az Ökológiai Kutatóközponttól, a Magyar Természettudományi Múzeumtól, stb.

A péntek délutáni és szombat délelőtti szakmai előadások összefoglalói lentebb olvashatók, az előadások az alábbi linken érhetők el: https://drive.google.com/drive/folders/190cgSL_38BWEvRXs_RJ85k6kPmwCprOk?usp=sharing, az előadásokról készült felvételek a Magyar Rovartani Társaság Youtube csatornáján is elérhetőek.

Éjszakai lámpázás

Az éjszakai lámpázások több helyszínen is zajlottak Szikrai nagy rét, Erdei Iskola udvara, Bugac Terepi programok

Szombat délután a terepi program részeként, a Sulymos-tó melletti réteket néztük meg (GPS: 46.844581, 19.992088). Szakmai túravezető, a terület természetvédelmi örkerület vezetője, Bártol István volt, aki ismertette az itt megtalálható élőhelyek kezelését.

Vasárnap délelőtt a Kolon-tavon néztük meg a homoki gyepek nappali lepke fajait (H. lupina).

VII. Országos Lepkésztalálkozó

Absztraktok

Csüngőaraszoló nevelési kísérlete beültetett edényben

Dombi Orsolya¹, Takács Attila²

¹ Szalkay József Magyar Lepkészeti Egyesület

² NÉBIH ÉLI. Növény-Egészségügyi Diagnosztikai Nemzeti Referencia Laboratórium

2020-ban az NBmR (Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer) keretein belül kísérletet tettünk a csüngőaraszoló (*Phyllometra culminaria*) tápnövényének kiderítésére. Ez a faj Magyarországon fokozottan védett, összesen 1 aktív és 2 bizonytalan élőhelyfoltjáról tudunk. A faj védelméhez és megőrzéséhez ismernünk kellene nemcsak az imágók, de a hernyók életmódját, tápnövényét is, viszont ennek felderítésére nemzetközi szinten is kevés próbálkozás történt, és a tápnövény tekintetében mai napig inkább csak találgatások vannak. A csüngőaraszoló rokonsági körébe tartozó fajok hernyói többnyire zuzmókat fogyasztanak, így 2017-ben Takács Attila már megpróbált culminariat ezen, továbbá az állat élőhelyén fellelhető tápnövényeken felnevelni. Ezen próbálkozás alatt L2-ig fejlődtek az állatok zuzmón, de utána elpusztultak. 2020-ban újrapróbálkoztunk a fajjal. A 2017-es kísérlet alatt az állatok egy petricsészében voltak és a tápnövények, zuzmók darabjait kapták. Én egy új megközelítést alkalmaztam. Egy edénybe előre beültetett tápnövényeket és különböző tereptárgyakat, lehetséges tápanyagforrások helyeztem el, hogy a környezet minél jobban hasonlítson az eredeti élőhelyhez. Itt engedtem el egy megtermékenyített nőtényt, így már a petezés módjáról is információkhoz juthattunk. A lerakott peték kétharmada sikeresen kikelt. A beültetett edény előnye volt, hogy a hernyók természetes viselkedéséről is képet kaphattunk. A hernyók végül ebben az esetben is csak L2-ig fejlődtek, de közben rengeteg új információt nyertünk az életmódjukról, és vannak sejtéseink, mivel lehetne tökéletesíteni ezt a módszert, és milyen új tápanyagforrásokkal lenne még érdemes kipróbálni. A hernyók ebben a kísérletben szintén egyrészt zuzmót fogyasztottak, de többször megfigyeltem, hogy száraz növényi részek és fűszálak felszínét kapargatják, valamint aktívan keresnek vízcseppeket. 2021-ben nem sikerült újabb nőtényt befogni, de a következő években is meg fogjuk próbálni.

A világ pillangószerű lepkéinek magyar elnevezései

Bálint Zsolt

Magyar Természettudományi Múzeum

A „Pillangóvilág” könyvsorozat az egyetlen, ami három eddig megjelent kötetében magyar nyelven tárgyalja a faunarégiókban megtalálható Pillangószerű (*Papilionoidea*) lepkecsaládok génuszait és fajait. A hamarosan megjelenő negyedik rész a családok és az alájuk rendelt magasabb kategóriák (tribuszok és alcsaládok) rendszerét is bemutatja. Az előadás példával szemlélteti, hogyan került megalkotásra ez a tudományos rendszert is tükröző magyar „pillangó

VII. Országos Lepkésztalálkozó

nevezéktan”, aminek segítségével nemcsak pontosan, hanem szépen is lehet egzotikus lepkéinkről írni, értekezni és beszámolni.

Bogáncslepke (*Vanessa cardui*) tartóstenyésztés kialakítása

Zsupos Vivien¹, Berde Annamária¹, Nagy Antal², Szanyi Szabolcs², Szilágyi Arnold², Végvári Zsolt³, Juhász Edit^{1*}

¹Debreceni Egyetem, Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszék, 4032, Egyetem tér 1. e-mail: juhasz.edit@science.unideb.hu

²Debreceni Egyetem-MÉK, Növényvédelmi Intézet

³Ökológiai Kutatóközpont, Vizi Ökológiai Intézet

*levelező szerző

A bogáncslepke (*Vanessa cardui*) tartós tenyésztésének kialakítása és a párhuzamosan végzett egyéb hernyóneveléses vizsgálatok során hasznos tapasztalatokat gyűjtöttünk a tartás terén. A munkánk elsődleges célja az volt, hogy egy bogáncslepke tartós tenyészetet hozzunk létre és a hernyókkal további vizsgálatokat tudjunk elvégezni. Kérdésként merült fel a tenyésztés kialakítása során több fontosnak tűnő tényező is, ezért a kísérletek során a következő kérdéseket vizsgáltunk: i) szaporítható-e fogságban a bogáncslepke, és ha igen, akkor milyen körülmények megfelelőek számára? ii) a hernyók egyedileg vagy csoportos nevelése a célravezetőbb? iii) az estelegesen leesett bábok milyen valószínűséggel élnek túl, és mennyire kell ezeket óvni a leeséstől iv) milyen táptalajt tudunk használni a hernyók neveléséhez a téli időszakban? vi) milyen tápnövényre petéznek a lepkék?

Eredményként azt kaptuk, hogy a táptalaj használata elengedhetetlen, mert a télen beltérben tartott tápnövény túl gyorsan elszárad (bogáncs/aszat fajok esetében), vagy nem hajt olyan mértékben, hogy a hernyóknak elegendő táplálékot szolgáltatson (mályva/napraforgó) benti körülmények között. a tenyésztés fenntartása során a hernyók egyedileg nevelése célravezetőbb, mert elkerülhető a kompetíció, a kannibalizmus és a bábok esetleges földre lehullásából adódó mortalitás.

Összességében elmondható, hogy a bogáncslepke fogságban való tenyésztése megoldható, a táptalajon való nevelés működőképes, így a tenyészeteket felhasználva lehetőség nyílik a további tápnövény és peterakási preferenciák vizsgálatára és az imágók vonulási viselkedésének kísérletes módon történő megfigyelésére.

Közösségi adatgyűjtésből nyert lepkészeti adatok áttekintése

Varga Szabolcs

Pannon Egyetem, Természettudományi Központ

A közösségi adatgyűjtés mára szerves részévé vált a lepkészeti kutatásoknak. Ennek részeként számos adatbázist hoztak létre az amatőr és gyakorlott lepkészek feltöltött adataiból, hogy a

VII. Országos Lepkésztalálkozó

különböző fajok elterjedését, élőhelyi-igényeit, állományváltozását és rajzási idejét nyomon követhessük. Az egyik ilyen adatbázis az izeltlabuak.hu, amelyre az elmúlt évek során közel 1000 regisztrált használó 100000 nagylepke észlelését töltötte fel. Ennek a nagy adatbázisnak fajokra lebontott vizsgálata jól mutatja, hogy nem a kutatók adatai dominálják az adatbázist, mivel a legtöbb feltöltés a leggyakoribb fajokhoz köthető (pl. *Maniola jurtina* föltöltések száma közel ezer). A ritka és élőhely specifikus fajok esetében, amelyek jobbára lepkészek és természetfotósok feltöltései, már jóval kevesebb az elérhető adat. Ennek ellenére nem csak a gyakori, de a ritka fajok esetében is információkat nyerhetünk a rajzási időről, az elterjedésről és az új előfordulásokról. A prezentációmban összehasonlítom számos nappali és éjjeli nagylepke elterjedési térképét és fenológiai diagramját az adatbázisok, lepkészeti oldalak és tanulmányokban megjelent adatok alapján.

A Magyar Természettudományi Múzeum Lepkegyűjteményének története

Bálint Zsolt, Katona Gergely és Tóth Balázs

Magyar Természettudományi Múzeum

A Magyar Nemzeti Múzeum 1802-es esztendőben történt megalapítását követően a lepkék már az első leltárkönyvekben jelentős számban feltűntek. Hamarosan megalakult a Természetiek Osztálya, ami egy évszázad múlva 1934-ben Országos Természettudományi Múzeum néven önállósodott. A még 1906-ban Schmidt Antal személyében önálló kurátort kapott lepkégyűjtemény akkor közel egy millió példányt számlált. Jelenleg 1.8 millió lepképéldányt őrzünk 12 ezer múzeumi tárlófiókban. Az előadásban a gyűjtemény élén levő személyek segítségével felvázoljuk a lepkégyűjtemény történetét, és ennek kapcsán egy-egy lepkéérdeklősre, fontos publikációra, és egy-egy kortársra is kitérünk. Frivaldszky Imre (1799-1870) („Jellemző adatok Magyarország faunájához”; *Eublemma pannonica*; Emich Gusztáv); Pável János (1842-1901) („Fauna Regni Hungariae”; *Whittleia undulella*; Abafi-Aigner Lajos), Schmidt Antal (1880-1966) („Magyarország lepkéi”, *Oxytrypia orbiculosa*; Charles Rothschild), Szent-Ivány József (1910-1988) („Die Verbreitung der Pyralididen im Karpatenbecken”; *Ornithoptera paradisea*; Bartha Viktor), Velez Zsigmond (1885-1954) („A múltat végképp eltörölni”), Gozmány László (1921-2006) („Az állatvilág hétnyelvű szótára”; *Rhyaroides metelkana*; Kovács Lajos); Vojnits András (1941-2021) („Fauna Hungariae”; *Parnassius mnemosyne*; Hreblay Márton).

A Batyki-láprét nappali lepke diverzitása öt év kutatási eredményeinek tükrében, 2017-2021

Bekő Tamás, Scherer Zoltán

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság Zala megyei működési területén értékes lápterület húzódik Batyk település mellett, a Zala folyó déli kanyarulatában. A Batyki-ösgyep – az egykor széles körben elterjedt lápok, mocsarak egyik utolsó hírmondója – számos

VII. Országos Lepkésztalálkozó

természetvédelmi oltalom alatt álló növényfaj kizárólagos élőhelye a Zala mentén. Botanikai értékein túl kiemelt figyelmet érdemel a mocsárrét-láprét-kaszálórét élőhelykomplex nappali lepkefaunája, amely 26 védett faj, köztük három Maculinea, a *Lycaena dispar rutilus* és az *Euphydryas aurinia* törékeny populációja miatt is különleges. Az elmúlt öt esztendőben (2017-2018-ban Scherer Zoltán, 2019-től napjainkig pedig jómagam) intenzív nappali lepke kutatást folytattunk az „Alsó-Zala-völgy” Natura 2000 területen található Batyki-lápréten. Felmérésünket elsősorban a Szalkay József Magyar Lepkészeti Egyesület koordinálása mellett és az Országos Lepke Monitorozó Program sávmenti számlálás (transzekt) módszerének alkalmazásával a Balaton-felvidéki Nemzeti Park megbízásából és támogatásával végeztük. Kitartó és lelkes munkánk eredményeként elértük, hogy a vizsgált terület Zala megye lepkészetileg legjobban kutatott és feltérképezett területévé váljon. Prezentációnkban a Batyki-láprét nappali lepkevilágáról, a kutatási projekt eredményeiről és tapasztalatairól, illetve a Nemzeti Park területkezelési és védelmi intézkedéseiről kívánunk beszámolni.

***Cydia interscindana* (Möschler, 1866) (Lepidoptera, Tortricidae) elterjedése, életmódja és tápnövényei Magyarországon**

Takács Attila¹, Szabóky Csaba², Tóth Balázs³, Bozsó Miklós⁴

¹Fejér Megyei Kormányhivatal, Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály

²Bécsi út 88, Budapest, H-1034 (Hungary)

³Magyar Természettudományi Múzeum

⁴NÉBIH ÉLI. Növény-Egészségügyi Diagnosztikai Nemzeti Referencia Laboratórium

A gyors és globalizált árukereskedelem hatására megnőtt azon fajok száma, amelyek az eredeti élőhelyüktől távol – akár más földrészen – jelennek meg és ott elszaporodva kárt vagy bosszúságot okoznak. Ezek az idegenhonos fajok nem csak az árukereskedelemben gyakran tapasztalható hanyagság okán, hanem a turisták által tanúsított oda nem figyelés miatt is bekerülhetnek Magyarországra, mivel az általuk illegálisan hazahozott új, nálunk nem honos növényekkel együtt az azokon élő kártevőket is behurcolják az országba, sokszor mit sem sejtve erről.

Ilyen faj a *Cydia interscindana* (Möschler, 1866) amely Magyarországon 2013 óta ismert. A fajt először egy növényvédelmi kísérlet során fogtuk meg egy *Cydia pomonella* (Linnaeus, 1758) fajra kifejlesztett CSALOMON® feromoncsapdával. Azóta számos településről előkerült. A faj 2018-ban kártevőként lépett fel Magyarországon. A feromoncsapda fogási adataiból készült rajzásdiagram azt mutatta meg, hogy Magyarországon két nemzedéke fejlődik. Az első nemzedéke május közepétől június végéig, a második pedig augusztus végétől szeptember közepéig repül. Az irodalmi adatok szerint *Juniperus oxycedrus* (L.) a tápnövénye, azonban ez a növényfaj Magyarországon nem őshonos. A vizsgálatok során *Cupressus × leylandii* és *Platycladus orientalis* (L.) Franco 1949 (Cupressaceae) fajok ágaiban károsított a lepkefaj hernyója, számos esetben a boróka-tarkadíszbogár lárvájával [*Lamprodila festiva* (Linnaeus 1767)] együtt.

VII. Országos Lepkésztalálkozó

A *Cydia interscindana* Magyarország négy megyéjéből került elő eddig. Valószínűleg sokkal több helyen él a lepke, de máshol egyelőre nem gyűjtötték. A faj hazánkon kívül a következő Európai országokban él: Portugália, Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Belgium, Svájc, Szlovákia, Oroszország.

Lepkeújdonságok a Kárpát-medencében

Katona Gergely, Tóth Balázs, Bálint Zsolt

Magyar Természettudományi Múzeum

Lehet-e még új lepkefajt találni itthon? – Sokan kérdezik ezt tőlünk, ha a lepkékről esik szó. Többféle válasz lehetséges, ezeket járjuk körül előadásunkban:

1. Magyarország területén újonnan kimutatott lepkék az elmúlt évtizedből (öshonosak, betelepülők, behurcoltak): *Acontia candefacta*, *Athetis hospes*, *Spodoptera littoralis*, *Thysanoplusia orichalcea* (Noctuidae), *Antichloris eriphia* (Erebidae), *Elophos vittaria*, *Eupithecia oxycetrata* (Geometridae), *Siproeta epaphus* (Nymphalidae), *Phyllocnistis citrella* (Gracillariidae), *Clepsis dumicolana* (Tortricidae), *Coptodisca juglandiella*, *C. lucifluella* (Heliozelidae), stb.
2. A Kárpát-medencéből újonnan leírt fajok az elmúlt évtizedben: *Dahlica weidlichii* (Psychidae), *Dichrorampha carpatalpina*, *Phtheochroa carpatiana* (Tortricidae).
3. Lepkék, melyek a mai magyar, vagy Kárpát-medencei faunára nem újak, de a Múzeum gyűjteményében még nem volt bizonyítópéldány, vagy csak kevés, nagyon régi: *Chrysodeixis chalcites*, *Mythimna congrua*, (Noctuidae), *Dyscia innocentaria*, *Scopula orientalis* (Geometridae), *Duponchelia fovealis* (Crambidae), *Cacoecimorpha pronubana* (Tortricidae).
4. Lepkék, amelyeket várunk, visszavárunk, keresünk Magyarországon: vagy eddig még sohasem észlelték itthon, de előfordulhat hazánkban, vagy régen előfordult, és eltűnt vagy kipusztult, vagy él az országban, de a Múzeumban nincs belőle bizonyítópéldány. A teljesség igénye nélkül az alábbi fajokról lesz szó: *Cacyreus marshalli* (Lycaenidae), *Polygonia egea*, *Danaus chrysippus* és *plexippus*, *Hipparchia alcyone* (Nymphalidae), *Gonepteryx cleopatra* (Pieridae), *Hemaris croatica*, *Hyles hippophaes* (Sphingidae), *Samia cynthia* (Saturniidae), *Paysandisia archon* (Castniidae), *Brevantennia herrmanni* (Psychidae).

A Peszéri-erdő díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) állományának ökológiai vizsgálata III. Mozgásmintázat

Peregovits László¹, Győri Gabriella², Vadász Csaba³, Sulyán Péter⁴

¹Szalkay József Magyar Lepkészeti Egyesület,

²Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Biológia Tudományi Doktori Iskola/Szalkay József Magyar Lepkészeti Egyesület

³Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

⁴Agrárminisztérium, Természetmegőrzési Főosztály

VII. Országos Lepkésztalálkozó

Vizsgálatainkat az OAKEYLIFE keretében végezzük, melynek fő célja a Peszéri-erdő homoki erdőszyvepp élőhelykomplexének fejlesztése. Ez főként az inváziós fajok visszaszorítását/mentesítését és élőhelyrekonstrukciót jelent, melyek révén a közösségi jelentőségű, kedvezőtlen természetvédelmi helyzetű fajok – köztük a díszes tarkalepke – számára alkalmas élőhelyek kiterjedésének megnövelését célozza.

2019-ben kezdődött vizsgálataink során imágótérképezést, jelölés-visszafogást, transzsektmenti lepkeszámlálást, tojáscsomó számlálást és hernyófészkek keresést végeztünk.

Az imágók különböző denzitásban ugyan, de a Peszéri-erdő legnagyobb részén előfordultak. Kimutattuk, hogy a Peszéri-erdőben a díszes tarkalepke túlnyomó részben a fagyalt használja elsődleges tápnövényként, de néhány hernyófészket azonban minden évben találtunk magyar kőrísen is. A nektárforrás a tavaszi időjárás (fagyok, csapadék) függvényében változott (fagyal, veresgyűrű som, bodza), de a fagyalnak kitüntetett szerepe van.

A jelölés-visszafogás adatokat mobiltelefonon futó ODK Collect adatgyűjtő alkalmazással rögzítettük, így valamennyi fogási eseményhez koordináta is tartozik. Ezekből kalkuláltuk a fogáspontok közötti legrövidebb távolságokat (légvonalban). Ezek túlnyomó többsége 500 méter alatt volt, de voltak mindkét nem esetében 1 km-t meghaladó távolságok is. A maximális elmozdulás egy-egy példánynál meghaladta a 4 km-t (hím), illetve 2 km-t (nőstény) is.

Az elmozdulások megfigyeléseink szerint az utak, nyiladékok mentén történtek. Ezek minősége (árnyékoltság, nektárforrás, tojásrakó hely) befolyásolja az egyedek mozgásmintázatát, ezért a vizsgálatokat ebbe az irányba bővítjük jövőre.

Vizsgálatainkat a KNPI és a Szalkay József Magyar Lepkészeti Egyesület támogatásával folytattuk.

Az Archiarinae alcsalád a Kárpát-medencében a Magyar Természettudományi Múzeum gyűjteményei alapján (Lepidoptera: Geometridae)

Tóth Balázs, Katona Gergely

Magyar Természettudományi Múzeum, Állattár

Az Archiarinae Fletcher, 1953 alcsaládnak világszinten 13, Európában 5 faja ismert, melyek közül a Kárpát-medencében 3 fordul elő: az *Archiaris parthenias* (Linnaeus, 1761), a *Boudinotiana notha* (Hübner, 1803) és a *Boudinotiana puella* (Esper, 1787). Jellegzetes, nappal repülő, feltűnő színezetű araszolólepkék, melyek hazánkban törvényi védelem alatt állnak, ennek ellenére Kárpát-medencei elterjedésük nem kielégítően ismert, részben talán amiatt, hogy esetenként nehezen határozhatók, és kora tavasszal repülnek. A Magyar Természettudományi Múzeumban és tagintézményeiben az alcsalád fajainak összesen 1201 Kárpát-medencei példányát őrizzük. Ezen anyag alapján bemutatjuk az egyes fajok határozóbélyegeit, érdekes mintázatú példányait és lelőhelyeik területi eloszlását, valamint saját tapasztalataink alapján beszámolunk a velük kapcsolatos fontos terepi megfigyelésekről.

Phengaris alcon és Ph. teleius ökológiai vizsgálata a Tápióságban

Peregovits László¹, Nagy Zsolt², Márton Lilla^{1,2}, Tar Dávid^{1,2}, Rapala Miklós² és Sulyán Péter³

VII. Országos Lepkésztalálkozó

¹Szalkay József Magyar Lepkészteti Egyesület,

²Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kara

³Agrárminisztérium, Természetmegőrzési Főosztály

Komoly kihívások elé állít mindenkit a gerinctelen állatfajok tényeken alapuló természetvédelme. Ez főként a nagyfokú ismeret- és adathiánynak, a nagy fajszámnak, a kevés specialistának, valamint módszertani hiányosságoknak tudható be. Még a viszonylag jól ismert nappali lepkék esetében is így van ez.

Vizsgálatainkat a tápió-menti Göbolyjárás egy kis területű kiszáradó lápréjtjén élő, de viszonylag nagy egyedszámú hangyaboglárka (*Phengaris alcon* és *Ph. teleius*) populációin folytatjuk 2009 óta.

Kezdetben a mintavételek az NBmR protokollja szerint zajlottak triple-catch, később tripla triple-catch, majd 2019-től ezzel párhuzamosan intenzív jelölés-visszafogás módszerével. 2020-tól pedig a distance sampling módszerét is alkalmazzuk.

Az egyes évek becsült populációméretei között nagy különbségek vannak. Ez egyaránt köszönhető a mintavételkorai rajzási állapotnak, az adott évi egyedszámnak, az időjárási körülményeknek, valamint a módszerekből adódó becslési hibáknak, illetve a mintavételi intenzitásnak.

Az újabb módszerek bevezetése lehetővé teszi a pontosabb becsléseket még relatív kis mintavételi intenzitás mellett is. Azonban az adott fajra, helyre való tesztelésük/kalibrálásuk nem spórolható meg.

A nem elég intenzív mintavételek csak nagy tér- és időléptéken tudnak értékelhető adatot szolgáltatni, de nem vagy nem eléggé támogatják az adott hely természetvédelmi kezelésének megítélését.

Vizsgálatainkat az NBmR és a Szalkay József Magyar Lepkészteti Egyesület támogatásával folytattuk.

VII. Országos Lepkésztalálkozó

Fajlisták

2021.08.08. B.bognár tanya, Kolon-tó, Dr. Bathó Imréné

1. *Acontia trabealis* (Zebrabagoly)
2. *Acronicta euphorbiae* (Kutyatej-szigonyosbagoly)
3. *Agrotis vestigialis* (Őszi földibagoly)
4. *Athetis furvata* (Homoki selymesbagoly)
5. *Axylia putris* (Vonalkás földibagoly)
6. *Colobochyla salicalis* (Háromsávós apróbagoly)
7. *Craniophora ligustri* (Fagyalbagoly)
8. *Elaphria venustula* (Cifra lópibagoly)
9. *Epilecta linogrisea* (Karcús sárgafűbagoly)
10. *Hadula trifolii* (Lóherebagoly)
11. *Helicoverpa armigera* (Gyapottokbagoly)
12. *Lacanobia oleracea* (Salátabagoly)
13. *Leucania obsoleta* (Pontozott rétibagoly)
14. *Mythimna albipuncta* (Fehérpettyes rétibagoly)
15. *Mythimna impura* (Barna rétibagoly)
16. *Mythimna vitellina* (Sárga rétibagoly)
17. *Noctua janthina/janthe* (Lappangó vagy tarka sárgafűbagoly)
18. *Noctua pronuba* (Nagy sárgafűbagoly)
19. *Ochlopleura plecta* (Fehérszegélyű fűbagoly)
20. *Paracolax tristalis* (Sárgás karcsubagoly)
21. *Protodeltote pygarga* (Fehérsávós apróbagoly)
22. *Senta flammea* (Lándzsás lópibagoly)
23. *Xestia c-nigrum* (C-betűs fűbagoly)
24. *Zanclognatha lunalis* (Pelyheslábú karcsubagoly)
25. *Biston betularia* (Szürke pettyesaraszoló)
26. *Cabera pusaria* (Fehér égeraraszoló)
27. *Camptogramma bilinearia* (Kétvonalas sávósaraszoló)
28. *Chiasmia clathrata* (Rácsos rétiaraszoló)
29. *Hypomecis punctinalis* (Pettyes faaraszoló)
30. *Idea aversata* (Nagy sávósaraszoló)
31. *Idea degeneraria* (Sötéttövű sávósaraszoló)
32. *Idea filicata* (Sötéttövű apróaraszoló)
33. *Ligdia adustata* (Barna levélaraszoló)
34. *Lomaspilis marginata* (Szegélyes nyárfaaraszoló)
35. *Lythria purpuraria* (Bíborsávós araszoló)
36. *Scopula virgulata* (Vesszős sávósaraszoló)

VII. Országos Lepkésztalálkozó

- 37. *Stegania dilectaria* (Fehérnyár-araszoló)
 - 38. *Synopsia sociaria* (Ürömaraszoló)
 - 39. *Tephрина arenacearia* (Sárga lucernaaraszoló)
 - 40. *Mimas tiliae* (Hársfaszender)
 - 41. *Deilephila porcellus* (Piros szender)
 - 42. *Hyloicus pinastri* (Fenyőszender)
 - 43. *Dendrolimus pini* (Fenyőpohók)
 - 44. *Gastropacha populifolia* (Sárga pohók)
 - 45. *Gastropacha quercifolia* (Tölgylevélpohók)
 - 46. *Cerura erminea* (Hermelin-púposszövő)
 - 47. *Furcula furcula* (Szürke púposszövő)
 - 48. *Phalera bucephala* (Sárgafoltos púposszövő)
 - 49. *Notodonta tritophus* (Tarajos púposszövő)
 - 50. *Tethea or* (Bélyeges pihésszövő)
 - 51. *Tethea ocularis* (Pápaszemes pihésszövő)
 - 52. *Laelia coenosa* (Nádi szövő)
 - 53. *Lymantria dispar* (Gyapjaslepke)
 - 54. *Pelosi muscerda* (Hamvas algaszövő)
 - 55. *Eilema sororcula* (Sárga zuzmószövő)
 - 56. *Eilema complana* (Közönséges zuzmószövő)
 - 57. *Phragmatobia fuliginosa* (Füstös medvelepke)
 - 58. *Spilosoma lubricipeda* (Tejfehér medvelepke)
 - 59. *Catocala elocata* (Közönséges övesbagoly)
- +*Zeuzera pyrina* (Almafárontó lepke)

